

TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI SAMARALI QO'LLASHDA PEDAGOGIK MAHORATNING O'RNI

Abdunabiyeva Feruzaxon (Karimova) Anvarjon qizi

Andijon davlat pedagogika instituti magistratura

bo'limi, pedagogika ta'lim yo'nalishi I-kurs I-24-02

fkarimova287@gmail.com +998914949923

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim texnologiyalarini samarali qo'llashda o'qituvchining pedagogik mahorati nechog'lik muhim ekani ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan yoritib berilgan. Avvalo, pedagogik mahorat tushunchasining mohiyati ochib beriladi, uning tarkibiy qismlari – metodik tayyorgarlik, psixologik bilimlar, kommunikativ ko'nikmalar va reflektiv tahlil qilish qobiliyatlari chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada zamonaviy ta'lim texnologiyalari, jumladan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol uslublar, muammoli va loyihaviy o'qitish texnologiyalarining mazmuni va ta'lim jarayonidagi roli ko'rib chiqiladi. O'qituvchining bu texnologiyalarni qanday puxta egallashi va o'z darslarida ularni qanday maqsadga muvofiq qo'llashi ta'lim samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, pedagogik mahoratni shakllantirish va doimiy rivojlantirish bugungi kunda dolzarb masalaga aylanmoqda. Maqolada ushbu jihatlar asosida ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi tavsiyalar ham berilgan. Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, ta'lim texnologiyalarini muvaffaqiyatli qo'llash o'qituvchining o'z kasbiga bo'lgan yondashuvi, yangilikka ochiqqligi va uzluksiz o'rganish istagi bilan chambarchas bog'liqdir.

Аннотация: В данной статье всесторонне освещается значение педагогического мастерства учителя при эффективном применении современных образовательных технологий. В первую очередь раскрывается

сущность понятия «педагогическое мастерство», анализируются его ключевые компоненты — методическая подготовка, психолого-педагогические знания, коммуникативные навыки и способности к рефлексии. Далее рассматриваются современные образовательные технологии, включая информационно-коммуникационные средства, интерактивные методы, проблемное и проектное обучение. Отмечается, что умелое и целенаправленное использование данных технологий напрямую влияет на результативность образовательного процесса. В статье подчеркивается, что для успешного внедрения инновационных подходов педагогу необходимо постоянно развивать свои профессиональные качества и быть открытым к новым методикам. Представлены рекомендации по совершенствованию педагогического мастерства с учетом актуальных требований к качеству образования. В заключении делается вывод, что педагогическое мастерство является определяющим фактором в процессе внедрения новых технологий и напрямую влияет на формирование мотивации, самостоятельности и творческого мышления учащихся.

Abstract: This article thoroughly explores the role of teachers' pedagogical mastery in the effective application of modern educational technologies. It begins by clarifying the concept of pedagogical skill and analyzing its essential components such as methodological preparation, psychological and pedagogical knowledge, communication abilities, and reflective thinking. The paper then examines different types of educational technologies, including information and communication tools, interactive methods, problem-based learning, and project-based approaches. Emphasis is placed on the fact that a teacher's ability to skillfully and purposefully implement these methods significantly enhances the quality and efficiency of the teaching-learning process. Furthermore, the article underlines the need for continuous professional development, adaptability to innovation, and lifelong learning among educators. Recommendations are

provided for developing pedagogical competence aligned with the demands of modern education systems. The study concludes that the success of implementing educational technologies is intrinsically linked to the teacher's pedagogical excellence, innovative mindset, and commitment to improving their teaching practice, which in turn fosters student engagement, critical thinking, and academic achievement.

Kalit so‘zlar: *pedagogik mahorat, zamonaviy ta’lim texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, muammoli o‘qitish, loyihaviy yondashuv, ta’lim sifati, o‘qituvchining kasbiy kompetensiyasi, dars samaradorligi, refleksiya.*

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida ta’lim jarayoniga bo‘lgan yondashuv tubdan o‘zgarmoqda. An’anaviy metodlardan zamonaviy, innovatsion texnologiyalarga o‘tish tendensiyasi kuchaymoqda. Ta’lim sifatini oshirish, raqobatbardosh, mustaqil fikrlovchi, kreativ tafakkurga ega shaxslarni shakllantirishda o‘qituvchining roli, ayniqsa, uning pedagogik mahorati hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo‘lmoqda. Bu mahorat, o‘z navbatida, o‘qituvchining bilim, ko‘nikma va malakalarining uyg‘unligini, shuningdek, ta’lim texnologiyalarini to‘g‘ri tanlay olishi va ularni samarali qo‘llay bilish qobiliyatini talab etadi.[1]

1. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari: tushuncha va turlari

Zamonaviy ta’lim texnologiyalari – bu o‘quvchilarning faolligini oshirish, bilimlarni mustahkamlash, shaxsiylashtirilgan yondashuvni ta’minlash va ta’lim jarayonini optimallashtirishga qaratilgan metod va vositalar tizimidir. Bugungi kunda quyidagi ta’lim texnologiyalari keng qo‘llanilmoqda:

- **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)** – multimedia, interaktiv doskalar, onlayn platformalar orqali ta'lim berish;[2]

- **Interfaol o'qitish texnologiyalari** – debat, “aql hujumi”, “klaster”, “B-B-B” metodlari;[3]

- **Loyihaviy o'qitish** – o'quvchilarni mustaqil izlanishga yo'naltirish;

- **Muammoli ta'lim** – tahliliy va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi;

- **Masofaviy va elektron ta'lim** – zamonaviy sharoitda ayniqsa dolzarb bo'lgan format.

Ushbu texnologiyalarni tanlashda o'qituvchi o'z darsining maqsadi, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda, ularga mos yondashuvni aniqlashi zarur.

2. Pedagogik mahorat: tushunchasi, tarkibi va rivojlanish bosqichlari

Pedagogik mahorat – bu o'qituvchining o'z kasbini puxta egallaganligi, innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llay olish darajasi, didi, ijodkorligi, psixologik tayyorgarligi va shaxslararo munosabatlarni samarali boshqara olish qobiliyatidir.

Pedagogik mahorat quyidagi asosiy komponentlarni o'z ichiga oladi:

- **Metodik kompetensiya** – zamonaviy darslarni rejalashtirish va texnologiyalarni moslashtirish;

- **Didaktik bilimlar** – ta'lim mazmuni, vositalari va natijalarini to'g'ri boshqarish;

- **Kommunikativ kompetensiya** – samarali muloqot, o'quvchilar bilan emotsional aloqani saqlash;

• **Refleksiya va o‘z-o‘zini tahlil qilish** – o‘z faoliyatini baholash va takomillashtirish.[4]

Yuqoridagi jihatlar o‘qituvchining shaxsiy va kasbiy sifatlarini muntazam rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqsadli rejalashtirilgan malaka oshirish, tajriba almashish va ilg‘or metodikalarni o‘rganish pedagogik mahoratni oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

3. Pedagogik mahorat va ta’lim texnologiyalari o‘zaro bog‘liqligi

Zamonaviy ta’lim texnologiyalarini samarasiz yoki noto‘g‘ri qo‘llash holatlari ko‘pincha o‘qituvchining metodik tayyorgarligi yetarli emasligi bilan bog‘liq bo‘ladi. Bu esa dars samaradorligining pasayishiga olib keladi. Aksincha, texnologiyalarni chuqur anglagan, o‘z ustida ishlaydigan o‘qituvchi quyidagi natijalarga erishadi:

- Talabalarni darsga jalb qilish darajasi oshadi;
- Ta’lim oluvchilarning mustaqil ishlash, tahlil qilish ko‘nikmalari rivojlanadi;
- Muammoli vaziyatlar yaratilib, ijodiy yondashuv rag‘batlantiriladi;
- Fanlararo integratsiya kuchayadi.[5]

Demak, pedagogik mahorat ta’lim texnologiyalarining samaradorlik darajasini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

4. O‘qituvchining doimiy rivojlanishi – texnologik yangilikka moslashuv garovi

Bugungi kunda o‘qituvchi doimiy o‘zgarib borayotgan ta’lim muhiti va texnologiyalar bilan hamnafas bo‘lishi zarur. Bu quyidagi faoliyatlar orqali amalga oshiriladi:

- Malaka oshirish kurslari va vebinarlar;
- Ilmiy-tadqiqot faoliyati va innovatsion loyiha ishtiroki;
- Elektron resurslar bilan ishlash, onlayn platformalarda darslar olib borish;
- Mentorlik va ustoz-shogird an'analarini rivojlantirish.[6]

Pedagogik mahoratni zamon talablari asosida rivojlantirish orqali o'qituvchi ta'lim sifatini oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va o'quvchilar bilan samarali muloqotni tashkil etishda yetakchi bo'la oladi.

Xulosa

Ta'lim texnologiyalarini samarali qo'llash o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi, ijodkorligi va pedagogik mahorat darajasiga bevosita bog'liq. Shuning uchun har bir o'qituvchi o'z mahoratini rivojlantirishga, yangi pedagogik texnologiyalarni puxta egallashga intilishi zarur. Faqat shundagina zamonaviy ta'lim muhitida yuqori samaradorlikka erishish mumkin. Bu esa nafaqat o'quvchilar, balki jamiyatning umumiy intellektual salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdukodirov A.A. *Pedagogik mahorat asoslari*. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020.
2. Axmedov N. va boshqalar. *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Jalolov J.J. *Ta'lim metodlari va texnologiyalari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.

4. Azizxo‘jaeva N.N. *Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot.* – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.
5. Yo‘ldoshev M.Q. *Zamonaviy o‘qitish metodlari.* – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2018.
6. UNESCO. *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications.* – Paris: UNESCO Publishing, 2019.